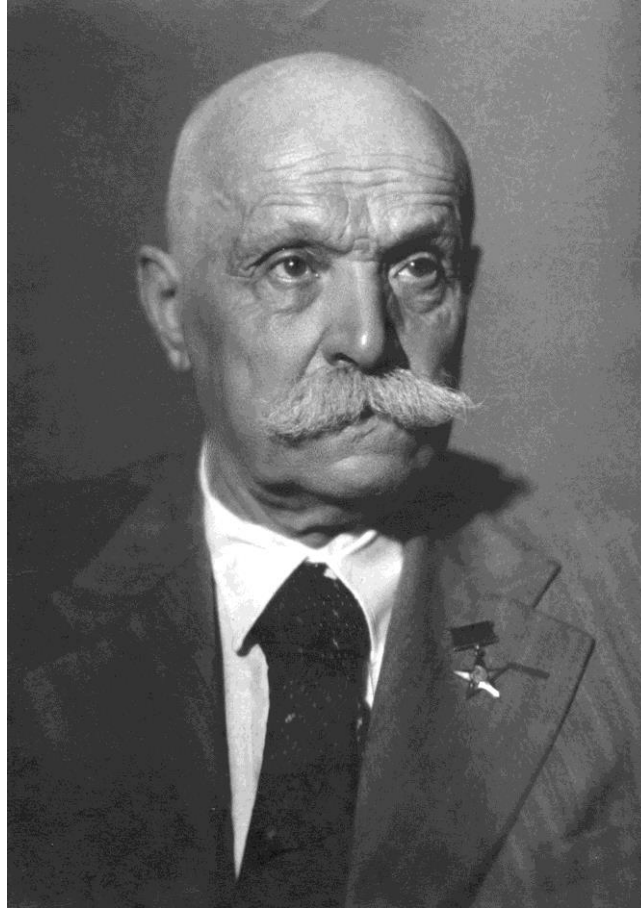

5 березня 2015 року виповнюється 145 років від дня народження
видатного ученого та інженера,
засновника Інституту електрозварювання Академії наук України

ЄВГЕНА ОСКАРОВИЧА ПАТОНА

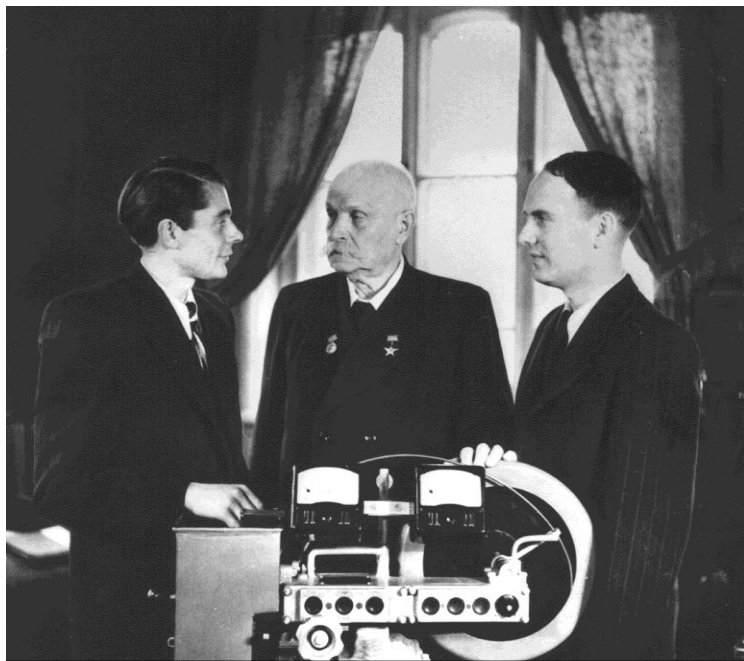

Євген Оскарович Патон народився 5 березня 1870 р. у Ніцці, у родині російського консула Оскара Петровича Патона. Освіту здобув в Дрезденському політехнічному інституті (1894 р.) та Петербурзькому інституті інженерів шляхів (1896 р.).

Все своє життя Євген Оскарович успішно поєднував педагогічну, наукову та інженерну діяльність. Працював у технічному відділі служби шляхів Петербург-Московської залізниці. Викладав у Московському інженерному училищі. 1904-1938 рр. (з перервами) – професор Київського політехнічного інституту. У 1929 р. організував в Академії наук України кафедру інженерних споруд, на базі якої було створено Інститут електрозварювання (1934 р.). 1934-1953 рр. – директор цього інституту.

Близько 35 років своєї діяльності Євген Оскарович присвятив мостобудуванню, створив 35 проектів мостів, опублікував понад 160 наукових праць з проектування та будівництва мостів. Він активно займався проблемами випробування мостів, вивченням стійкості та динаміки конструкцій. Був одним з

ініціаторів розробки проектів розбірних мостів та винайшов способи відбудови зруйнованих мостів. Серед його проектів Мухранський міст через р. Куру в Тіфлісі, міст над Петровською алеєю в Києві, перекриття залів в КПП, в готелі «Метрополь» у Москві та ін. Під його безпосереднім керівництвом споруджений міст ім. Євгенії Бош через Дніпро в Києві.

Є.О.Патон із синами Володимиром (ліворуч) і Борисом (праворуч) біля нового універсального зварювального автомата ТС-17 (1949 р.)

Після обрання у 1929 р. Є.О. Патона академіком АН УРСР, починається новий період його діяльності – робота в галузі зварювання металів. Інтуїція вченого і досвід інженера підказали йому, що подальший розвиток мостобудування та інших галузей виробництва металевих конструкцій можливий за допомогою нероз’ємного з’єднання металевих деталей – зварювання. Є.О. Патон почав розробляти теоретичні основи зварювання із впровадженням їх в промисловість. Теоретичні й експериментальні

дослідження дефектів у зварних швах, міцності зварних з’єднань, напруг і деформацій, що виконали Є.О. Патон і його учні, дозволили створити міцну наукову базу для проектування зварних металоконструкцій. Одночасно проводилися дослідження металургійних процесів, умов кристалізації зварювальної ванни й інші роботи, які лягли в основу нового наукового напрямку – металургії зварювальних процесів. Видатним досягненням є створення устаткування, матеріалів і технології автоматичного зварювання під флюсом. Новий спосіб зварювання виявився в 10 разів більш продуктивним, ніж ручне зварювання. Його застосування сприяло суттєвому підвищенню якості зварних споруд і збільшенню продуктивності праці зварників.

У роки Великої Вітчизняної війни Є.О. Патон та очолюваний ним колектив Інституту електрозварювання на одному з підприємств Уралу (куди їх було евакуйовано) вирішили ряд складних наукових і технічних завдань, пов’язаних з автоматичним зварюванням броні, розробили устаткування, ввели в дію поточкову лінію виробництва корпусів танків. За допомогою швидкісного автоматичного зварювання під флюсом було організовано поточкове виробництво танків всіх типів, авіабомб, реактивних снарядів, а також багатьох інших видів озброєння й боєприпасів. 2 березня 1943 р. Є.О. Патону першому з українських академіків було присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці.

У 1945 р. Є.О. Патона обрали віце-президентом АН СРСР. Він успішно поєднував цю роботу з керівництвом Інститутом електрозварювання.

У повоєнні роки Євген Оскарович очолив роботи з широкого впровадження зварювання в промисловість – створюються нові індустріальні способи зварювання труб, магістральних

Батько й син на дніпровських кручах біля нового мосту (1953 р.)

трубопроводів, негабаритних резервуарів, доменних комплексів, введені в дію установки для автоматичного зварювання на заводах Придніпров'я й Донбасу. Наполеглива робота Є.О. Патона перетворила автоматичне зварювання в потужне знаряддя технічного прогресу.

Займаючись проблемами нероз'ємного з'єднання металів, Є.О. Патон продовжував працювати в галузі мостобудування, але вже на новій основі з використанням зварювання для створення мостових конструкцій. І ця діяльність увінчалася успіхом. В 1953 р. у Києві відкрито рух по найбільшому в Європі суцільнозварному автодорожньому мосту через р. Дніпро, довжиною біля півтора кілометра. Євген Оскарович не дожив менше трьох місяців до його урочистого відкриття – він помер 12 серпня 1953 р.

Внесок Є.О. Патона в науково-технічний прогрес, у підготовку інженерних кадрів, створення наукової школи відзначений орденами Російської імперії й орденами СРСР, у тому числі орденами Станіслава, Анни, двома орденами Леніна, двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом Вітчизняної війни першого ступеня та орденом Червоної Зірки. Його ім'ям названий Інститут електрозварювання НАН України, автодорожній міст через р. Дніпро в м. Києві, Дніпропетровський технікум зварювання й електроніки, Тбіліський завод електрозварювального устаткування, океанський лайнер Чорноморського пароплавства. У Києві відкрито пам'ятник Є.О. Патону й меморіальні дошки. Премії імені Є.О. Патона присуджуються Національною академією наук України та Міжнародним інститутом зварювання.

Київ, сучасний вид на міст ім. Є.О.Патона (2007 р.)

Співробітники Інституту електрозварювання на відкритті пам'ятника Є.О. Патону на території НТУ України «КПІ» (2002 р.)